

«TAURAN Insurance» Сақтандыру компаниясы» АҚ
Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген
28.05.2026 жылғы №22/26 хаттама
күшіне енген күні 28.05.2026 жылғы

«TAURAN INSURANCE» САҚТАНДЫРУ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
КӘСІБИ ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ
ЕРЕЖЕЛЕРІ

МАЗМҰНЫ:

Тарау:	Бет.
1. Жалпы ережелер	3
2. Сақтандыру объектісі	4
3. Сақтандыру жағдайлары және сақтандыру жағдайларынан ерекшеліктер	5
4. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі. Жауапкершілік лимиттері	5
5. Сақтандыру сыйлықақысы. Франшизалар	6
6. Сақтандыру мерзімі және аумағы	6
7. Сақтандыру шартын жасау және ресімдеу тәртібі	7
8. Тараптардың құқықтары мен міндеттері	8
9. Сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі іс-әрекеттері	10
10. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі	11
11. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудың тәртібі мен шарттары	12
12. Сақтандыру шартының шарттарын тоқтату және өзгерту	14
13. Сақтандыру шартының қолданылуы кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдарлары	15
14. Қосарланған сақтандыру	17
15. Форс-мажор	17
16. Кері талап қою құқығы	17
17. Қосымша шарттар. Дауларды шешу тәртібі	17

1. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері (бұдан әрі - Ережелер) «TAURAN Insurance» СК» АҚ (бұдан әрі - Сақтандырушы) кәсіптік жауапкершілікті ерікті сақтандыру шарттарын жасау және орындау тәртібі мен шарттарына қойылатын талаптарды белгілейді.
2. Осы Ережелердің шарттарына сәйкес Сақтандырушы ерікті кәсіби жауапкершілікті сақтандыру шарттарын (бұдан әрі – Сақтандыру шарты) жасайды, олар бойынша Сақтанушының, Сақтандырылушының кәсіби қызметті жүзеге асыруы салдарынан үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және/немесе мүлкіне, сондай-ақ қоршаған ортаға зиян келтіруден туындайтын міндеттемелер бойынша жауапкершіліктің туындау тәуекелі сақтандырылады.
3. Сақтандыру шарттарын Сақтандырушы заңды тұлғалармен, жеке кәсіпкерлермен немесе Сақтандыру шартында көрсетілген кәсіби қызмет түрлерімен айналысуға құқығы бар әрекетке қабілетті жеке тұлғалармен, Сақтандырылушының әрекеттерінен зиян келтірілуі мүмкін тұлғалардың пайдасына жасайды.
4. Кәсіби жауапкершілікті сақтандыру – бұл азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру түрі болып табылады, ол арнайы рұқсат (лицензия, хабарлама) негізінде жүзеге асырылатын және/немесе арнайы білімді, тәжірибені және/немесе біліктілікті талап ететін кәсіби қызметті жүзеге асыру барысында немесе оның нәтижесінде жіберілген қате әрекеттер (әрекетсіздік) және/немесе олқылықтар салдарынан үшінші тұлғаларға зиян келтірілуіне байланысты келтірілген залалды ішінара немесе толық өтеу мөлшерінде сақтандыру төлемдерін жүзеге асыруды көздейді.
5. Ережелерде мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:
 - 1) **Сақтандырушы** – Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасының аумағында сақтандыру қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия алған, сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға (пайда алушыға) немесе пайдасына шарт жасалған өзге тұлғаға шартта белгіленген сома (сақтандыру сомасы) шегінде сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті заңды тұлға.
 - 2) **Сақтанушы** – Сақтандырушымен сақтандыру шартын жасаған тұлға. Егер Шартта өзгеше көзделмесе, Сақтанушы бір мезгілде Сақтандырылушы болып табылады. Сақтанушы сақтандырушыны таңдауға ерікті.
 - 3) **Өкіл** – Сақтанушының атынан және мүддесінде, нотариаттық сенімхат немесе осындай құқықты растайтын өзге де құжат негізінде әрекет ететін тұлға.
 - 4) **Пайда алушы** – сақтандыру шартының шарттарын сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға.
 - 5) **Жәбірленуші** - сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтірілген тұлға;
 - 6) **Сақтандырылушы** – өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын және кәсіби қызметті жүзеге асыратын сақтандыру шартында көрсетілген тұлға.
 - 7) **Сақтандыру арқылы қорғау кезеңі** – сақтандыру жағдайы басталған жағдайда Сақтандырушының сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру жөніндегі әлеуетті міндеті туындауы мүмкін уақыт кезеңі.
 - 8) **Сақтандыру төлемі** – Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы Пайда алушыға сақтандыру сомасы шегінде төлейтін және мүлікке келтірілген залал сомасынан аспайтын ақша сомасы.
 - 9) **Сақтандыру сомасы** – сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы.
 - 10) **Сақтандыру жағдайы** – сақтандыру шартында көзделген орын алған оқиға, оның басталуына байланысты Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндеті туындайды.
 - 11) **Сақтандыру сыйлықақысы** – Сақтанушы Сақтандырушыға соңғысының сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемесін қабылдағаны үшін төлеуге міндетті ақша сомасы.
 - 12) **Сақтандыру аумағы** – сақтандыру шарты бойынша Сақтандырушының сақтандыру арқылы қорғауы қолданылатын аумақ.

13) **Франшиза** – сақтандыру шарттарында көзделген Сақтандырушыны белгілі бір мөлшерден аспайтын залалды өтеуден босату. Франшиза шарт қойылатын (шегерілмейтін) және шарт қойылмайтын (шегерілетін) болады. Шарт қойылатын франшиза кезінде сақтандырушы франшизаның белгіленген мөлшерінен аспайтын залалды өтеуден босатылады, бірақ, егер оның мөлшері осы сомадан көп болса, залалды толық өтелуге тиіс. Шарт қойылмайтын франшиза кезінде залал барлық жағдайларда белгіленген соманы шегере отырып өтеледі. Франшиза не сақтандыру сомасына пайызбен, не абсолюттік мөлшерде белгіленеді.

14) **Сақтандырылушының қызметкерлері** – Сақтандырылушымен жасалған еңбек шарты негізінде жұмыстарды орындайтын жеке тұлғалар;

15) **Кәсіби қызмет** – Сақтандырылушыдан (оның қызметкерлерін қоса алғанда) білім алу және (немесе) кәсіптік оқыту процесінде алынған арнайы білімді, тәжірибені және (немесе) біліктілікті немесе Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес арнайы рұқсатты (лицензияны, хабарламаны) талап ететін, сондай-ақ сақтандыру шартында көрсетілген қызмет.

16) **Жеке кабинет** – бұл Сақтандырушының интернет-ресурсындағы Сақтанушының дербес бөлімі, оған «пайдаланушы» тек Сақтанушыда ғана қол жеткізе алады.

17) **Сақтандырушының Интернет-ресурсы** – Сақтандырушының ақпараттық-коммуникациялық Интернет желісіндегі ресми сайты, мына мекенжай бойынша: <https://ictransoil.kz/>

18) **Мерзімін ұзарту** - тараптардың өзара келісімі бойынша шарттың қолданылу мерзімін ұзарту.

2. Сақтанушы. Сақтандырылушы. Пайда алушы.

6. Үшінші тұлғаларға зиян келтірілуі мүмкін нәтижесінде кәсіби қызметті жүзеге асыратын тұлға сақтандыру шарты бойынша сақтанушы болып табылады.

7. Сақтанушы - заңды тұлға сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде қайта ұйымдастырылған кезде оның шарт бойынша құқықтары мен міндеттері тараптардың келісімі бойынша Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалған тәртіппен тиісті құқықтық мирасқорға ауысады.

8. Кәсіби жауапкершілікті сақтандыру кезінде Сақтанушының өзінің де, сондай-ақ осындай жауапкершілік жүктелуі мүмкін өзге тұлғаның (Сақтандырылушының) да жауапкершілігі сақтандырылуы мүмкін.

9. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушы бір мезгілде Сақтандырылушы болып табылады.

10. Сақтанушы сақтандыру шартында Сақтандырылушы ретінде өзге тұлғаны белгілей алады.

11. Сақтандырылушының пайдасына сақтандыру шартын жасау Сақтанушыны сақтандыру шарты бойынша міндеттерді орындаудан босатпайды.

12. Жеке немесе мүліктік зиян/залал келтірілген үшінші тұлға (Жәбірленуші) немесе үшінші тұлға (Жәбірленуші) қайтыс болған жағдайда заңнамаға сәйкес сақтандыру төлемін алуға құқығы бар тұлға сақтандыру шарты бойынша пайда алушы болып табылады.

13. Осы Ережеге сәйкес үшінші тұлғалар (Жәбірленушілер) Сақтанушының кәсіби қызметін жүзеге асыру кезінде келтірілген зиян/залал мынадай тұлғалар болуы мүмкін:

1) өміріне, денсаулығына және/немесе мүлкіне зиян келтірілген жеке тұлғалар;

2) мүлкіне зиян келтірілген заңды тұлғалар;

3) асыраушысынан айрылуына байланысты зиянды өтетуге және жерлеуге жұмсалған шығыстарды өтетуге құқығы бар жеке тұлғалар;

4) қоршаған ортаға зиян келтірілген кезде - уәкілетті мемлекеттік органдар/ұйымдар. Міндетті экологиялық сақтандыруға жататын жағдай басталған кезде сақтандыруды қорғау «Міндетті экологиялық сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген лимиттен тыс жүзеге асырылады;

Үшінші тұлғалар болып табылмайды:

1) Сақтанушы, Сақтанушының өкілдері мен қызметкерлері, Сақтандырылушы, оның өкілдері мен қызметкерлері;

2) Сақтандырылушы мен Сақтанушының үшінші туыстық дәрежесіне дейінгі туыстары, олардың жұбайлары, сондай-ақ олармен екінші туыстық дәрежесіне дейінгі туыстық қатынастағы тұлғалар.

3. Сақтандыру объектілерінің тізбесі

14. Сақтанушының/Сақтандырылушының қате іс-әрекеттері (әрекетсіздігі) және (немесе) қателіктері салдарынан, Сақтанушының/Сақтандырылушының кәсіби қызметті жүзеге асыру процесінде немесе нәтижесінде үшінші тұлғалардың өміріне/денсаулығына келтірілген залалды және/немесе мүлкіне келтірілген залалды Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіпшен өтеу міндетіне байланысты мүлдітік мүдделері сақтандыру объектісі болып табылады.

4. Сақтандыру жағдайларының тізбесі

15. Сақтанушының/Сақтандырылушының кәсіби қызметті жүзеге асыру процесінде немесе нәтижесінде қате әрекеттердің (әрекетсіздіктің) және (немесе) қателіктердің салдарынан үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына келтірілген зиянды, мүлкіне келтірілген залалды өтеу бойынша Сақтанушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталу фактісі сақтандыру жағдайы болып табылады.

16. Сақтандыруға жататын кәсіби қызметтің түрі және кәсіби қызметтің әрбір нақты түріне қатысты қолданылатын сақтандыру жағдайларының тізбесі тараптар арасында жасалған Сақтандыру шартында көрсетіледі.

17. Сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиғаның төменде санамаланған барлық белгілері болуы тиіс:

- 1) оқиғаның басталу ықтималдығы мен кездейсоқтығы;
- 2) оқиғаның нақты уақытына немесе орнына, сондай-ақ оқиғаның басталуы нәтижесіндегі залалдардың мөлшеріне қатысты болжауға болмайтындығы;
- 3) оқиғаның сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сөзсіз және объективті түрде орын алуы қаупінің болмауы, бұл туралы тараптар немесе кемінде Сақтанушы алдын ала білген немесе хабардар болған жағдайлар;
- 4) оқиғаның басталуы Сақтанушының (Сақтандырылушының) мүлдітік мүддесіне теріс, тиімсіз экономикалық салдарлар туындатады;
- 5) оқиғаның басталуы Сақтанушының (Сақтандырылушының, Пайда алушының) ерік білдіруіне және (немесе) ниетіне байланысты емес және пайда алу және (немесе) ұтыс алу мақсатын көздемейді (алыпсатарлық тәуекел).

18. Сақтандыру шарты бойынша үшінші тұлғаларға зиян келтіру тәуекелдері енгізілуі мүмкін, атап айтқанда:

- 1) үшінші тұлғалардың өмірі мен денсаулығына зиян келтіру тәуекелі;
- 2) үшінші тұлғалардың мүлкіне зиян келтіру тәуекелі.

19. Сақтанушының (Сақтандырылушының) кәсіби қызметті жүзеге асыру барысында немесе нәтижесінде жіберілген қате әрекеттері (әрекетсіздігі) және (немесе) олқылықтары салдарынан үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына зиян келтіру немесе олардың мүлкіне залал келтіру бойынша азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің туындау фактісін Сақтандырушы Қазақстан Республикасы сотының заңды күшіне енген шешімі негізінде белгілейді.

20. Сақтанушының (Сақтандырылушының) кәсіби қызметті жүзеге асыру барысында немесе нәтижесінде жіберілген қате әрекеттері (әрекетсіздігі) және (немесе) олқылықтары салдарынан үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына зиян келтіру немесе олардың мүлкіне залал келтіру бойынша азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің туындау фактісі келесі міндетті шарттардың болуы кезінде туындаған болып есептеледі:

- 1) үшінші тұлғалардың өміріне/денсаулығына зиян келтіру немесе мүлкіне залал келтіру Сақтанушының (Сақтандырылушының) кәсіби қызметімен тікелей себепті байланыста болса;
- 2) Сақтандыру шартының қолданылуы кезеңінде Сақтандырылушы үшінші тұлғаға зиян (залал) келтірген қате іс-әрекеттер (әрекетсіздіктер) және (немесе) қателіктер (Сақтанушы/Сақтандырылушы кәсіби қызметті жүзеге асыру процесінде немесе нәтижесінде).

21. Тараптардың келісімі бойынша Сақтандыру шартында сақтандыру тәуекелдері мен осы Ережелерде көрсетілмеген оқиғалар көрсетілуі мүмкін.

22. Бірқатар дәйекті (немесе бір мезгілде) туындаған оқиғалардың бір себеп туғызуы нәтижесінде бірнеше адамға зиян келтіру бір сақтандыру жағдайы ретінде қаралады. Осындай оқиғалардың салдарынан мәлімделген зиянды өтеу туралы барлық талаптар осы талаптардың біріншісі Сақтанушыға қатысты мәлімделген сәтте мәлімделген болып есептеледі.

5. Сақтандыру шартын жасау тәртібі

23. Сақтандыру шарты Сақтандырушының ішкі құжаттарына сәйкес белгіленген форматтағы Сақтанушының өтініш-сауалнамасы негізінде жасалады, онда Сақтанушы (өкіл) сақтандыру объектісі туралы дәл және толық мәліметтерді және өтініш-сауалнама бланкісінің деректемелеріне сәйкес басқа да қажетті ақпаратты көрсетуге міндетті. Сақтандыруға өтініш-сауалнама Сақтандыру шартының ажырамас бөлігі болып табылады.

24. Сақтандыру шарты жазбаша нысанда мынадай жолмен жасалады:

- 1) тараптардың сақтандыру шартын жасауы;
- 2) Сақтанушының осы Ережелерге қосылуы және Сақтандырушының Сақтанушыға сақтандыру полисін беруі.

25. Сақтандыру шарттары мен сақтандыру полисінің нысандары Сақтандырушының ішкі құжаттарымен бекітіледі.

26. Сақтанушы сақтандыру шартын тараптардың сақтандыру шартын жасауы және оған қол қоюға өкілеттігі бар тұлғалардың электрондық цифрлық қолтаңбасы арқылы екі тараптан куәландыруы арқылы электрондық нысанда жасауы мүмкін.

27. Сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу ықтималдығын және оның басталуынан болатын ықтимал шығындардың мөлшерін анықтау үшін елеулі мәні бар Сақтанушыға белгілі мән-жайларды хабарлауға міндетті.

28. Сақтанушы сақтандыруға қабылданатын сақтандыру тәуекелінің дәрежесін анықтау мақсатында оған Сақтандырушы қойған өзге де сұрақтарға жауап беруге міндетті.

29. Сақтандырылған, бенефициарлық меншік иесі туралы ақпараттың дұрыстығы үшін Сақтанушы жауапты болады.

30. Сақтандыру шартын жасау алдында Сақтанушы Сақтанушыны (оның өкілін) және Қазақстан Республикасының қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының талаптарына сәйкес сақтандырылған бенефициарлық меншік иесін және Сақтандырушының ішкі нормативтік құжаттарын сәйкестендіру үшін қажетті құжаттарды ұсынуға міндетті.

31. Сақтандырушы Сақтанушы хабарлаған мәліметтерді барлық заңды тәсілдермен тексеруге құқылы.

32. Қағаз нысанда ресімделген Сақтандыру шарты жоғалған жағдайда Сақтандырушы Сақтанушының өтініші бойынша түпнұсқасымен бірдей заңды күші бар жоғарғы оң жақ бұрышында «Телнұсқа. ***** жылғы № ***** Сақтандыру шартының нұсқасы жарамсыз» жазбасымен және Сақтандыру шартының бастапқы берілген күнін көрсете отырып телнұсқасын береді (электрондық нысанда жасалған шарттарға қолданылмайды).

6. Сақтандыру сомасын, сақтандыру сыйлықақысын және франшизаны айқындау тәртібі.

33. Сақтандыру сомасының мөлшері тараптардың келісімі бойынша белгіленеді және Сақтандыру шартында көрсетіледі.

34. Сақтандыру шартында мыналар белгіленуі мүмкін:

- 1) жауапкершіліктің жиынтық шекті көлемі (жалпы сақтандыру сомасы) - бұл жағдайда Шарттың барлық қолданылу кезеңіндегі барлық сақтандыру жағдайлары бойынша барлық сақтандыру төлемдерінің сомасы осы көлемнен аспауы тиіс;
- 2) әрбір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершіліктің шекті көлемі;
- 3) сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылуы кезеңінде бір немесе бірнеше сақтандыру жағдайлары бойынша жиынтығында бір немесе бірнеше адамның өміріне, денсаулығына зиян келтіргені үшін жауаптылықтың шекті көлемі;
- 4) сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылуы кезеңінде бір немесе бірнеше сақтандыру жағдайлары бойынша жиынтығында әрбір бір немесе бірнеше адамның мүлкіне залал келтіргені үшін жауаптылықтың шекті көлемі;
- 5) бір немесе бірнеше сақтандыру жағдайлары бойынша жауапкершіліктің шекті көлемі;
- 6) сақтандырумен өтелетін бір немесе бірнеше сақтандыру тәуекелдері бойынша жауапкершіліктің шекті көлемі;
- 7) тараптардың келісімі бойынша жауапкершіліктің шекті көлемінің өзге де түрлері.

35. Сақтандыру шарты бойынша төленуге тиіс сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру объектісін және сақтандыру тәуекелінің сипатын ескере отырып, сақтандыру тарифтері бойынша есептеледі.
36. Сақтандыру сыйлықақысын Сақтанушы Сақтандыру шартындағы сақтандыру жарналарын төлеу кестесіне сәйкес қолма-қол немесе қолма-қол емес нысанда мерзімді сақтандыру жарналары түрінде бір мезгілде немесе тараптардың келісімі бойынша бөліп-бөліп төлеуге тиіс.
37. Сақтанушы сақтандыру шартында көрсетілген мерзімде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлемеген жағдайда Сақтандырушының сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлемеген күннен бастап Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес Сақтандыру шартын біржақты тәртіппен бұзуға құқығы бар. Егер сақтандыру жағдайы басталған сәтте сақтандыру сыйлықақысы немесе бірінші сақтандыру жарнасы әлі төленбесе, Сақтандырушы осындай Шарт бойынша өз міндеттемелерін орындаудан босатылады.
38. Егер кейінгі (кезекті) сақтандыру жарнасы уақытылы төленбесе, онда Сақтандырушы Сақтанушыға осы мерзім аяқталғаннан кейін туындайтын құқықтық салдарды көрсете отырып, кемінде күнтізбелік 15 (он бес) күнді құрайтын белгілі бір сақтандыру жарнасын төлеу мерзімін тағайындайды.
39. Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын сақтандыру шартында көрсетілген мерзімде төлемеген жағдайда, Сақтандырушы осы мерзім өткеннен кейін Шартты бұзуға құқылы.
40. Егер Сақтанушы кезекті жарнаны төлеуді кешіктірсе және сақтандыру жағдайы орын алса, сақтандыру сыйлықақысының төленбеген бөлігін Сақтанушы дереу енгізуге тиіс. Егер Сақтанушы кезекті жарнаның мерзімі өткен мөлшерін енгізбесе, онда Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқығы бар.
41. Сақтандыру шартында сақтандыру сомасы мен сақтандыру тарифін негізге ала отырып, Сақтандыру шарты бойынша жалпы сақтандыру сыйлықақысы немесе әрбір объект бойынша және/немесе әрбір сақтандыру тәуекелі бойынша сақтандыру сыйлықақысы белгіленуі мүмкін.
42. Сақтандыру шарты шарт қойылмайтын/шарт қойылатын франшиза туралы шартпен жасалуы мүмкін.
43. Франшиза мөлшері Сақтандырушының шешімдері негізінде Сақтандыру шартында белгіленеді және әрбір нақты сақтандыру шарты немесе сақтандыру тәуекелі үшін жеке-жеке ескертіледі.
44. Егер сақтандыру шартында франшизаның түрі көрсетілмесе, онда франшиза шарт қойылмайтын деп есептеледі.
45. Сақтандыру сомасының, сыйлықақының, франшизаның валютасы - егер шартта өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық теңге.

7. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны

46. Сақтандыру шарты күнтізбелік 12 (он екі) айға немесе Тараптардың келісімімен айқындалған және Сақтандыру шартында көрсетілген өзге мерзімге жасалады.
47. Сақтандыру шарты, егер онда өзгеше көзделмесе, Сақтандырушының банк шотына немесе кассасына сақтандыру сыйлықақысы түскен күннен кейінгі күннен бастап немесе Сақтандыру шартында көрсетілген күннен бастап күшіне енеді.
48. Егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылу кезеңі сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.
49. Сақтандыру шарты, егер Шартта өзгеше көзделмесе, Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінің нормаларына, осы Ережелерге сәйкес өзінің қолданылуын тоқтатады.
50. Егер Сақтандыру шартында өзгеше айтылмаса, онда тараптардың келісімі бойынша тараптардың бірі бұл туралы Сақтандыру шарты тоқтатылған күнге дейін 30 (отыз) күнтізбелік күн бұрын хабардар еткен және қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеген жағдайда Сақтандыру шарты келесі мерзімге ұзартылуы мүмкін.
51. Сақтандыру шарты бір жылдан кем мерзімге жасалған кезде сақтандыру сыйлықақысы жылдық сыйлықақыдан мынадай мөлшерде белгіленеді (толық емес ай толық ай деп есептеледі):

Мерзімі	1 ай және одан аз	2 ай	3 ай	4 ай	5 ай	6 ай	7 ай	8 ай	9 ай	10 ай	11 ай
---------	----------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	-------	-------

жылдық сақтандыру сыйлық ақысына н %	20	30	40	50	60	70	75	80	85	90	100
--	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

52. Бір жылдан астам мерзімге сақтандыру кезінде сақтандыру шарты бойынша жалпы сақтандыру сыйлықақысы әрбір жыл үшін сақтандыру сыйлықақыларының сомасы ретінде белгіленеді. Бұл ретте, толық емес жыл үшін сақтандыру сыйлықақысы мынадай формула бойынша есептеледі:

Пнеп. = СТ x (N/12), мұнда:

Пнеп. - толық емес жыл үшін сақтандыру сыйлықақысы (бір жылдан астам сақтандыру кезінде);

СТ – сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру тарифі;

N- толық емес жылдағы сақтандыру арқылы қорғау айларының саны.

53. Сақтандыру шартының қолданылу орны (сақтандыру аумағы) Сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

8. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

54. Сақтанушы құқылы:

- 1) Сақтандырушыдан Ережелерде/Сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру шарттарын, өз құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап етуге;
- 2) Сақтандыру шартында, сондай-ақ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген сақтандыру жағдайы басталған кезде өз міндеттерін тиісінше орындаған жағдайда сақтандыру төлемін уақытылы жүзеге асыру туралы талап қоюға;
- 3) онда айтылған талаптармен сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға;
- 4) сақтандыру сыйлықақысының мөлшерлес өзгеруімен сақтандыру тәуекелінің өзгеруіне;
- 5) Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту немесе оның мөлшерін азайту туралы шешіміне Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен дау айтуға;
- 6) сақтандыру құпиясына;
- 7) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына, сондай-ақ Сақтандыру шартына қайшы келмейтін өзге де іс-әрекеттер жасауға құқылы.

55. Сақтанушы міндетті:

- 1) Сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелін бағалау және Сақтандырушының сақтандыру шартын жасасу туралы шешім қабылдауы үшін елеулі мәні бар өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлауға;
- 2) сақтандыру шартының қолданылуы кезеңінде тәуекелдердегі барлық елеулі өзгерістер туралы уақтылы, бірақ кез келген жағдайда 3 жұмыс күнінен кешіктірмей Сақтандырушыға хабарлауға;
- 3) Сақтандыру шартын жасау кезінде және қолданылу кезеңінде Сақтандырушыны Сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру объектісіне қатысты басқа сақтандыру компанияларымен жасалған және жасалатын барлық сақтандыру шарттары туралы хабардар етуге;
- 4) Сақтандырушыға Сақтандыру шартын жасауға және оны Сақтандыру шартының бүкіл қолданылу кезеңіне сүйемелдеуге байланысты іс-шараларды жүргізу үшін қажетті жағдайлар жасауға;
- 5) Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру сыйлықақысын төлеуге;
- 6) Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтандырушыны сақтандыру тәуекелінің жай-күйі туралы дереу хабардар етуге;
- 7) егер Сақтанушы Сақтандырылушы болып табылмаса, Сақтандырылушының сақтандыру шартын жасасуға келісімін алуға;
- 8) Сақтандырушының дербес деректерін жинауға және өндеуге Сақтандырылушыдан келісім алуға;
- 9) Ережелерде/Сақтандыру шартында белгіленген мерзімде сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыны хабардар етуге;
- 10) сақтандыру жағдайынан болатын залалдарды болғызбау немесе азайту жөнінде шаралар қолдануға;

- 11) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшері туралы баға беруге мүмкіндік беретін өзінде бар барлық ақпаратты беруге;
- 12) өзінің кәсіби міндеттерін кәсіби қызметін орындауды регламенттейтін нормативтік-құқықтық актілерді/қағидаларды/нұсқаулықтарды қатаң сақтай отырып, тиісінше орындауға;
- 13) Сақтандырушының бірінші жазбаша талап етуі бойынша Сақтандырушы төлеген сақтандыру төлемінің сомасын талапта көрсетілген мерзімде, талапты алған күннен бастап қайтаруды жүзеге асыруға;
- 14) Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз жәбірленушілердің талаптарын реттеу жөнінде өзіне қандай да бір тікелей немесе жанама міндеттемелер қабылдамауға;
- 15) егер Сақтандыру шартында өзгеше айтылмаса, сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ оларға келтірілген шығындарды дәлелдеу ауыртпалығын көтеруге, оның ішінде сараптама жүргізуге ақы төлеуге, сарапшылардың оқиға орнына баруына, мамандарды тартуға және консультацияға, қажетті құжаттарды жинауға және т.б.;
- 16) Қазақстан Республикасының қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының және Сақтандырушының ішкі нормативтік құжаттарының талаптарына сәйкес Сақтандырушыны (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін/Сақтандырылушыны тиісінше тексеру үшін Сақтандырушыға қажетті құжаттарды, мәліметтерді ұсынуға;
- 17) Сақтандырушыға Сақтанушыға, сақтандыру жағдайының басталуына жауапты Сақтанушыға талап қою құқығының ауысуын қамтамасыз етуге;
- 18) Сақтандырылушыны Сақтандыру шартының талаптарымен, оның ішінде Ережелерден/Сақтандыру шартынан туындайтын тараптардың құқықтары мен міндеттерімен таныстыру және оның келісімін алуға;
- 19) сақтандыру шарттарын орындауға (Сақтандырылушылардың Сақтандыру шартының талаптарын бұзуы Сақтанушының өзінің Сақтандыру шартының шарттарын бұзуы деп бағаланады).

56. Сақтандырушы құқылы:

- 1) Сақтанушының (Сақтандырылушының) берген ақпараты мен құжаттарын, сондай-ақ Сақтанушының (Сақтандырылушының) Сақтандыру шартының талаптары мен шарттарын орындауын тексеруге;
- 2) сақтандыру жағдайын тергеуге қатысуға;
- 3) сақтандыру жағдайының басталу себептері мен мән-жайларын өз бетінше анықтауға, оның ішінде құзыретті органдарға сұрау салулар жіберуге;
- 4) Сақтанушыдан (Сақтандырылушыдан) сақтандыру жағдайының фактісін, оның туындау мән-жайларын анықтау үшін қажетті ақпаратты талап етуге;
- 5) Ережелерде/Сақтандыру шартында көзделген тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемінен бас тартуға;
- 6) тәуекелдің туындауына ықпал ететін мән-жайлардың болуын кез келген уақытта тексеруге және тексеруге;
- 7) тәуекел дәрежесі ұлғайған жағдайда Сақтандыру шартының шарттарын өзгертуді және/немесе тәуекелдің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге;
- 8) Сақтанушының/Сақтандырылушының келісімімен Сақтанушының/Сақтандырылушының атынан және тапсырмасы бойынша сотта істерді жүргізуді өзіне алуға;
- 9) Сақтандырушыға қойылатын талаптардың мөлшеріне Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен дау айтуға;
- 10) сақтандыру жағдайының болуына әкеп соққан зиян келтіргені үшін жауапты тұлғаға/Сақтанушыға кері талап қою құқығын ұсынуға;
- 11) Сақтанушы (Сақтандырылушы) Сақтандыру шартының талаптарын бұзған жағдайда сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатуға;
- 12) Сақтанушыдан Сақтанушыны (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін/Қазақстан Республикасының қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының талаптарына сәйкес Сақтандырушыны және Сақтандырушының ішкі нормативтік құжаттарын тиісінше тексеру үшін қажетті құжаттарды, мәліметтерді ұсынуды талап етуге;
- 13) Сақтанушы (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі/Сақтандырылушы жасайтын операцияларды зерделеу процесінде Сақтанушы іскерлік қатынастарды қылмыстық жолмен

алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату), терроризмді қаржыландыру және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыру мақсатында пайдаланады деген күдік туындаған жағдайда Сақтанушымен іскерлік қатынастарды тоқтатуға;

14) осы Ережелерде/Сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға;

15) Сақтандыру шартында көзделген және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін өзге де іс-әрекеттер жасауға құқылы.

57. Сақтандырушы міндетті:

1) Сақтанушыны Сақтандырушының интернет-ресурсында орналастырылған Сақтандыру ережелерімен (Сақтанушы осы Ережелермен дербес таныса алады) таныстыруға және оның талап етуі бойынша Сақтандыру ережелерінің көшірмесін ұсынуға (жіберуге);

2) сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру шартында/осы Ережелерде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жүргізуге;

3) Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды азайту үшін жұмсалған шығыстарды өтеуге;

4) сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылданған жағдайда Пайда алушыға бас тарту себебінің дәлелді негіздемесін жіберуге;

5) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;

6) Сақтанушы (Сақтандырылушы) немесе жәбірленуші (Пайда алушы) не олардың өкілі сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, оларға жетіспейтін құжаттар туралы құжаттардың жетіспеу фактісі анықталған сәттен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде хабарлауға. Бұл ретте Сақтанушыны/Сақтандырылушыны (Пайда алушыны) жетпейтін құжаттар туралы хабардар ету мерзімі Сақтандыру шартымен өзгертілуі мүмкін;

7) Сақтанушыдан/Сақтандырылушыдан (Пайда алушыдан) сақтандыру омбудсманына жолданатын өтінішті алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде осы өтінішті, сондай-ақ оған қоса берілетін құжаттарды сақтандыру омбудсманына қайта бағыттауға;

8) Тараптардың құқықтары мен міндеттерінің тізбесі түпкілікті болып табылмайды, тараптардың жекелеген міндеттері осы Ережелердің басқа тармақтарында көзделген, Сақтандыру шартында кеңейтілуі/өзгертілуі мүмкін.

9. Сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі іс-әрекеттері

58. Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушы міндетті:

1) ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді барлық шараларды қолдануға;

2) уәкілетті мемлекеттік және өзге де құзыретті органдардың оқиғаны құжаттамалық ресімдеуін қамтамасыз етуге;

3) сақтандыру жағдайының басталғаны туралы білген күннен бастап 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей жазбаша түрде Сақтандырушыны немесе оның уәкілетті өкілін сақтандыру жағдайы туралы хабардар етуге, оған сақтандыру жағдайының мән-жайлары, келтірілген зиянның түрлері мен болжамды мөлшері туралы барлық белгілі мәліметтерді хабарлауға, Сақтандырушымен одан арғы іс-қимылдарды келісуге;

4) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайына байланысты қойылатын барлық талаптар туралы дереу хабарлауға;

5) Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар мен мәліметтерді беруге;

6) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының орнын және келтірілген зиянды/залалды тексеруді, залалдың себептері мен мөлшеріне қатысты тергеп-тексеруді жүргізуге, залалды азайту бойынша іс-шараларға қатысуға мүмкіндік беруге;

7) Сақтандырушыға тұлғаға/Сақтанушыға, залал үшін жауапты Сақтандырылушыға регресске талап қою құқығының ауысуын қамтамасыз етуге;

59. Егер Сақтанушы Сақтандырылушы болып табылмаса, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыға хабарлау және қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қабылдау міндеті ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін Сақтандырылушыға жүктеледі.

60. Сақтандырушыны сақтандыру жағдайының басталуы туралы келісілген мерзімде хабардар етпеу оған сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді.

61. Сақтандырушының немесе оның өкілдерінің Сақтанушыға ол үшін қажетті шаралар қабылдауды көрсете отырып, үшінші тұлғалардың бүлінген мүлкін құтқаруға және сақтауға қатысуға құқығы бар.

10. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі

62. Сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ оларға келтірілген шығындарды дәлелдеу Сақтанушыға (Пайда алушыға, Сақтандырылушыға) жүктеледі.

63. Сақтандыру төлемін алу үшін Сақтанушы (Сақтандырылушы) мына мән-жайларды құжат жүзінде дәлелдеуге міндетті:

- 1) сақтандыру жағдайының болуы;
 - 2) сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде келтірілген залалдардың мөлшері.
64. Сақтанушы (Сақтандырылушы) /Пайда алушы сақтандыру төлемін алу үшін Сақтандырушыға мынадай құжаттарды беруге тиіс:
- 1) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуы туралы өтініш;
 - 2) Сақтандыру шартының және қосымша келісімдердің көшірмесі (бар болса);
 - 3) сақтандыру компаниясында (Сақтандырушыда) іс жүргізу және сақтандыру төлемін алу құқығына сенімхат (заңды тұлға үшін немесе егер Сақтандырылушының/Пайда алушының мүддесін Өкіл білдірген жағдайда);
 - 4) Сақтанушының/Сақтандырылушының кәсіби қызметті жүзеге асыруына лицензияның/рұқсаттың (және т.с.с.) көшірмесі (талап болған кезде);
 - 5) Сақтанушы (Сақтандырылушы) /Пайда алушы өкілінің жеке басын куәландыратын құжаттың мәліметтері;
 - 6) Қазақстан Республикасының қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының және Сақтандырушының ішкі нормативтік құжаттарының талаптарына сәйкес Пайда алушыны тиісінше тексеру үшін Сақтандырушыға қажетті құжаттар мен мәліметтер.
 - 7) сақтандыру жағдайлары ретінде қаралатын оқиғаларды тергеуді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын арнайы уәкілетті органдар (комиссиялар) жасаған не сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын құжаттар;
 - 8) Сақтанушы (Сақтандырылушы) кәсіптік қызметті жүзеге асыруына негіз болған өзгерістер мен толықтырулардың барлық қосымшаларымен Сақтанушы (Сақтандырылушы) үшінші тұлғамен жасаған шарттың (шарттардың) көшірмесі (бар болса);
 - 9) Сақтанушының, Сақтандырылған жәбірленушінің қызмет көрсетуін/жұмысын растайтын құжаттар;
 - 10) жәбірленушінің өміріне, денсаулығына зиян келтіру фактісі болған жағдайда жәбірленушінің уақытша еңбекке жарамсыздық мерзімі туралы денсаулық сақтау ұйымдары анықтамасының немесе жәбірленушінің мүгедектігін белгілеу туралы мамандандырылған мекемелер анықтамасының көшірмесі - ол анықталған жағдайда;
 - 11) жәбірленушінің қайтыс болғаны туралы куәліктің нотариалды куәландырылған көшірмесі;
 - 12) Сақтанушымен, Сақтандырылушымен еңбек қатынастарында немесе еңбек қатынастарында зиян келтіруге кінәлі тұлғаның жағдайы фактісін растайтын құжаттар;
 - 13) Қазақстан Республикасы сотының заңды күшіне енген шешімінің көшірмесі, ол Сақтанушының (Сақтандырылушының) кәсіби қызметті жүзеге асыру барысында немесе нәтижесінде жіберілген қате әрекеттері (әрекетсіздігі) және (немесе) олқылықтары салдарынан үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына зиян келтіру немесе олардың мүлкіне мүлдіктік залал келтіру бойынша азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің туындау фактісін белгілейді.
 - 14) Пайда алушының зиянды өтеу құқығын растайтын құжаттың көшірмесі;
 - 15) тәуелсіз сараптама (бағалау) ұйымдарының қорытындылары;
 - 16) Сақтанушыға үшінші тұлғалардың немесе олардың құқықтық мирасқорларының сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттармен қоса жазбаша шағымы;
 - 17) кәсіби қызметті жүзеге асырған Сақтанушыдан/Сақтандырылушыдан үшінші тұлғалардың пайдасына шығындар сомасын өндіріп алу туралы Қазақстан Республикасы сотының заңды күшіне енген шешімі.
65. Мүлік толық жойылған (құртылған) немесе жоғалған кезде мүлік құқығы Сақтандырушыға

ауысқан кезде Сақтандырушының сұрау салуы бойынша мүлік иесінің мүлік құқығын Сақтандырушыға беру (басқаға беру) туралы жазбаша келісімі, оның ішінде мүлік бойынша тыйым салудың, айыппұлдардың және өзге де шектеулердің, міндеттемелердің жоқтығы туралы мемлекеттік құзыретті органдардың анықтамасы.

66. Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) сақтандыру жағдайының басталу фактісін және келтірілген залалдың мөлшерін растайтын өзге де дәлелдемелерді ұсынуға құқылы.

67. Жекелеген жағдайларда Сақтандырушы, егер қолда бар дәлелдемелер негізінде келтірілген залалдың мөлшерін бағалау мүмкін болмаса немесе сақтандыру жағдайы туралы қосымша мәліметтер алу талап етілсе, жоғарыда көрсетілмеген өзге де құжаттарды ұсынуды талап етуге құқылы.

68. Орын алған оқиға туралы неғұрлым толық ақпарат алу мақсатында Сақтандырушы құзыретті органдардан (ішкі істер органдарынан, өртті қадағалаудан, апаттық-техникалық қызметтерден, газ желісінің авариялық қызметтерінен және т.б.), оқиғаның басталу мән-жайлары туралы ақпараты бар кәсіпорындардан, мекемелер мен ұйымдардан мәліметтер сұратуға, сондай-ақ оның туындау себептері мен мән-жайларын дербес анықтауға құқылы.

69. Сақтандыру шартында сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін өзге де талаптар көзделуі мүмкін.

11. Шығындар мөлшерін және сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындау

70. Сақтандыру төлемі сақтандыру жағдайы нәтижесінде өміріне/денсаулығына зиян, мүлікке және/немесе қоршаған ортаға нақты залал мөлшерінде, бірақ сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан немесе сақтандыру төлемінің лимитінен аспайтын залал келтірілген тұлғаның пайдасына жүзеге асырылады.

71. Жәбірленушіге келтірілген залалдың мөлшері ұсынылған құжаттардың негізінде, бірақ сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан немесе сақтандыру төлемінің лимитінен аспайтын мөлшерде айқындалады.

72. Бұл ретте мүлік бүлінген кезде сақтандыру төлемінің мөлшері амортизациялық тозу мен франшиза шегеріле отырып, сақтандырушының немесе ол ұсынған тәуелсіз бағалаушының бағалау туралы есебіне сүйене отырып есептеледі. Мүлік жойылған, жоғалған, жойылған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін Сақтандырушы оның нарықтық құнын негізге ала отырып, бірақ одан әрі пайдалануға жарамды қалдықтар мен франшизалар шегерілген сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасынан аспайтын амортизациялық тозуды ескере отырып айқындайды.

73. Қоршаған табиғи ортаға келтірілген зиян үшін Сақтандырушы жүзеге асыратын сақтандыру төлемінің жалпы мөлшері Сақтанушының үшінші тұлғалар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігіне байланысты туындаған, қоршаған ортаның одан әрі ластануын болдырмауды қоса алғанда, қалпына келтіру іс-шараларының табиғатын жүргізуге жұмсалған шығыстарға сүйене отырып, бірақ сақтандыру сомасының мөлшерінен аспайтын мөлшерде айқындалады.

74. Үшінші тұлғаның өміріне/денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемінің мөлшерін есептеу кезінде сақтандыру төлемін жүзеге асыру күніне Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес белгіленген айлық есептік көрсеткіштегі (АЕК) лимиттер қолданылады.

75. Бір сақтандыру жағдайы бойынша Сақтандырушының жауапкершілік лимиті құрайды:

1) өміріне/денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемінің лимитін Сақтандырушы барлық Жәбірленушілер бойынша жиынтығында - 10 000 (он мың) АЕК-тен аспайтын мөлшерде айқындайды, ал әрбір Жәбірленушіге - 2000 (екі мың) АЕК-тен аспайтын мөлшерді құрайды, оның ішінде:

2) қайтыс болған жағдайда - 2000 (екі мың) АЕК;

3) «мүгедектігі бар бала» мәртебесі белгіленген жағдайда - 1600 (бір мың алты жүз);

4) I топтағы мүгедектік белгіленген жағдайда - 1600 (бір мың алты жүз);

5) II топтағы мүгедектік белгіленген жағдайда - 1200 (бір мың екі жүз);

6) III топтағы мүгедектік белгіленген жағдайда - 800 (сегіз жүз);

7) еңбекке уақытша жарамсыздық кезінде - еңбекке жарамсыздықтың әрбір күні үшін (мереке және демалыс күндерін қоспағанда) орташа күндік жалақының/табысының 60% -нан аспайтын, бірақ 1 000 (бір мың) АЕК-тен аспайтын; егер Жәбірленушінің жалақысы/табысы болмаған жағдайда, төлем мөлшері еңбекке жарамсыздықтың әрбір күні үшін (мереке және демалыс күндерін қоспағанда) 1 АЕК-ті құрайды, бірақ 1 000 АЕК-тен аспайды. Бұл ретте уақытша

еңбекке жарамсыздықтың алғашқы 7 күні сақтандыру шартымен өтелмейді.

76. Сақтандыру шартында Сақтандырушының бір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершілігінің өзге де лимиттері көзделуі мүмкін.

77. Тараптар арасында шығындардың себептері мен мөлшері туралы даулар туындаған жағдайда тараптардың әрқайсысы қосымша тәуелсіз бағалау жүргізуді талап етуге құқылы. Мұндай бағалау оны жүргізуді талап еткен тараптың есебінен жүргізіледі.

78. Сақтандырушының мүлік жойылған жағдайда жәбірленушінің келісімімен сақтандыру төлемінің орнына жәбірленушіге заттай нысандағы залалды өтеуге, яғни жойылған мүліктің орнына осындай мүлікті беруге құқығы бар.

79. Сақтанушының шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын, егер мұндай шығыстар Сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін қажет болса немесе жүргізілген болса, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да, Сақтандырушы өтеуге тиіс. Сақтандыру шартында сақтандыру сомасына арақатынаста жоғарыда көрсетілген шығыстар бойынша лимит көзделуі мүмкін.

80. Мұндай шығыстар нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемінің және шығыстар өтемақысының жалпы сомасы үшінші тұлғалардың мүлкіне зиян келтіру тәуекелі үшін сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспауы үшін өтеледі. Егер шығыстар Сақтанушының Сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаған болса, олар сақтандыру сомасына қатысы жоқ толық мөлшерде өтеледі.

81. Егер сақтандыру шартында өзгеше белгіленбесе, нақты залалдың мөлшері анықталады:

1) мүлік толық жойылған, құртылған (жоғалған) кезде – мүліктің бағалау құны мөлшерінде, бірақ тозуын ескере отырып, пайдалануға және өткізуге жарамды қалдықтарды шегергендегі сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру сомасынан аспайтын. Мүлікті жөндеуге (қалпына келтіруге) жұмсалған шығындар мүліктің нақты құнының 80% -ынан асып кеткен жағдайда мүліктің толық жойылуы (құртылуы) деп есептеледі. Зақымдану дәрежесі әрбір объект бойынша жеке анықталады;

2) ішінара зақымданған кезде – егер мүлік жөнделмейтін (қалпына келтірілмейтін) болса, оны жөндеуге немесе қалпына келтіруге арналған шығындар мөлшерінде не құнының тиісті бөлігі мөлшерінде. Жөндеуге (қалпына келтіруге) арналған шығындарда жөндеуге арналған материалдар мен қосалқы бөлшектерді сатып алуға, сондай-ақ жөндеу жүргізу бойынша жұмыстарға ақы төлеуге арналған шығыстар ескеріледі. Жөндеу (қалпына келтіру) шығындарынан жөндеу процесінде ауыстырылатын жекелеген бөлшектердің (бөлшектердің, тораптардың, агрегаттардың) қалдық құны шегеріледі. Төлем сомасынан тиісті мүліктің амортизациялық тозуы алынып тасталады.

82. Сақтандырушы сақтандыру жағдайы күніндегі франшиза мен амортизациялық тозуды шегере отырып, мүліктің нақты құны мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдаған кезде Сақтанушы (Пайда алушы) сақтандыру төлемін алғанға дейін Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес Сақтандырушының пайдасына өзінің мүлікке құқықтарынан бас тартуға міндетті. Толық жойылған жағдайда, қажет болған жағдайда, Сақтандырушыға берілгенге дейін құзыретті органдарда есептен шығару және оның өз есебінен сақталуын қамтамасыз ету. Сақтанушы (Пайда алушы) мүліктің меншік иесі болып табылмаған жағдайларда, ол Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдағанға дейін меншік иесінен мүлікке құқықтан бас тартуды алуға және мүлікке меншік құқығының Сақтандырушының пайдасына өтуін қамтамасыз етуге міндетті, олай болмаған жағдайда абандонның шарттары қолданылмайды, сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды.

83. Егер Сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасы Сақтандыру шартын ресімдеу сәтіндегі мүліктің нақты құнынан кем болса, абандон шарты қолданылмайды.

84. Жөндеу-қалпына келтіру шығыстары жөндеуге арналған материалдарға арналған шығыстарды, жөндеу бойынша жұмыстарға ақы төлеуге арналған шығыстарды және сақтандырылған мүлікті сақтандыру жағдайы басталар алдындағы жай-күйіне келтіруге қажетті басқа да шығыстарды қамтиды. Егер зақымданған бөліктерді сақтандырылған мүлікке қауіпсіздік қатері жоқ жөндеуге болғанына қарамастан ауыстыру жүргізілсе, Сақтандырушы Сақтанушыға (Сақтандырылушыға, Пайда алушыға) осы бөліктерді жөндеу құнын, бірақ оларды ауыстыру құнынан аспайтын мөлшерде өтейді. Жөндеу-қалпына келтіру шығыстарының сомасынан жөндеу процесінде ауыстырылатын бөлшектердің тозуына шегерімдер жүргізіледі.

85. Сақтандыру төлемі айыппұлдар мен әкімшілік сипаттағы өзге де төлемдерді, моральдық зиянды және жіберіп алған пайданы өтеуді, соның ішінде мүліктің тауарлық құнын жоғалтуды,

сондай-ақ тауарларды жеткізу немесе жұмыстарды орындау (қызмет көрсету) мерзімдерін бұзуына байланысты, сондай-ақ оның шарттар (келісімшарттар) бойынша өзге міндеттемелерін орындамауына қатысты тұрақсыздық айыбын өтеуді қамтымайды.

86. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, нақты залал мөлшерін айқындау кезінде мынадай шығыстар ескерілмейді және сақтандырумен қамтылмайды:

- 1) мүлікке техникалық, профилактикалық және кепілді қызмет көрсетуге арналған шығыстар;
- 2) мүлікті қайта құрылымдауға және қайта жабдықтауға, олардың тозуына, техникалық ақаулығына байланысты және сақтандыру жағдайына жатпайтын басқа да себептер бойынша оның жекелеген бөліктерін, бөлшектері мен тораптарын жөндеуге немесе ауыстыруға байланысты жұмыстар;
- 3) мүліктің бүлінуі сақтандыру жағдайынан туындамаған бөліктерін (бөлшектерін және т.б.) жөндеу немесе ауыстыру құны;
- 4) қаралып отырған сақтандыру жағдайына тікелей қатысы жоқ, жоқ бөліктердің (бөлшектердің, агрегаттардың және т.б.) құны;
- 5) нормативтен тыс тарифтерді, бағалаулар мен коэффициенттерді қолдануға байланысты шығыстар;
- 6) бүлінген мүлік құнының ұлғаюына әкеп соғатын өзге де шығыстар.

12. Сақтандыру төлемін жүзеге асырудың тәртібі мен шарттары

87. Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының басталуы туралы өтінішті алғаннан кейін, сондай-ақ сақтандыру төлеміне қажетті барлық құжаттарды ұсынғаннан кейін Сақтандырушы мынадай іс-қимылдарды жүзеге асырады:

1) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның туындау фактісін белгілейді; Сақтанушының өтінішінде көрсетілген мәліметтердің сәйкестігін тексереді; залал келтірілген оқиғаның туындау фактісі мен себептерін анықтайды; сарапшыларды тарту қажеттілігін айқындайды және өзге де әрекеттерді жүзеге асырады;

2) оқиға сақтандыру жағдайы деп танылған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындайды, сақтандыру жағдайы туралы акт жасайды.

88. Сақтандыру төлемін Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) осы Ережеде және Сақтандыру шартында көрсетілген құжаттар негізінде жүзеге асырады.

89. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы Пайда алушыға франшизаны ескере отырып, сақтандыру сомасы шегінде жүзеге асырады. Сақтандыру төлемі нақты залал мөлшерінен аспауы тиіс.

90. Сақтандырушы Сақтанушының (Сақтандырылушының) ықтимал шығындарды азайту үшін оған әдейі ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қолданбауы салдарынан туындаған шығындар бөлігінде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

91. Егер Сақтанушы (Сақтандырылушы) осы Ережелерде көрсетілген құжаттарды ұсынбаса немесе залалдың туындау мән-жайлары мен оның мөлшеріне қатысты көрінеу жалған мәліметтер ұсынса, сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды.

92. Егер сақтандыру шартында өзгеше белгіленбесе, сақтандыру төлемі жүзеге асырылған сақтандыру шарты оның қолданылу мерзімінің соңына дейін сақтандыру сомасының сақтандыру шартында келісілген сақтандыру сомасы мен жүзеге асырылған сақтандыру төлемінің мөлшері арасындағы айырмаға тең мөлшерде күшін сақтайды.

93. Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдайды және сақтандыру төлемін жүргізеді немесе болған оқиғаны сақтандыру жағдайы деп тану үшін құжаттардың соңғысын алған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан дәлелді бас тартуды жібереді.

Сақтандырушы құзыретті органдарға жіберілген Сақтандырушының сұрау салуларына жазбаша жауап алғанға дейін төлем туралы өтінішті қарау мерзімін ұзартуға құқылы, бірақ бұл туралы Сақтандырушыны хабардар ете отырып, 15 (он бес) күннен аспауға тиіс.

94. Сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін Сақтандырушы Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес жауапты болады.

95. Егер құқық қорғау органдары Сақтанушыға/Сақтандырылушыға қатысты қылмыстық іс қозғап, залалдың туындауына әкелген мән-жайларды тергеу жүргізіп жатса немесе құзыретті органдар сақтандыру төлемінен бас тартуға негіз болуы мүмкін материалдарға ие болса, Сақтандырушы тергеу немесе сот талқылауы аяқталғанға дейін сақтандыру төлемі туралы

шешім қабылдау мерзімін кейінге қалдыруға құқылы, бұл туралы Сақтанушыны (Сақтандырылушыны) кідірістің себептерін жазбаша түрде хабардар ете отырып.

96. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына Сақтанушы сотқа шағым жасауы мүмкін.

97. Сақтандырушы «Сақтандыру қызметі туралы» ҚР Заңының 52-4-бабында көзделген жосықсыз мінез-құлық белгілерін Сақтандыру шартында көзделген сақтандыру төлемінің мерзімі аяқталғанға дейін анықтаған кезде Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыруды күнтізбелік отыз күнге дейінгі мерзімге тоқтата тұруға құқылы, бұл ретте сақтандыру төлемін тоқтата тұру, тиісті тексеру жүргізу туралы туралы хабардар ете отырып тоқтатыла тұрған күннен кейінгі күннен кешіктірмей.

13. Сақтандыру жағдайларынан ерекшеліктер және сақтандыруды шектеу

98. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің 839-бабында көзделген жағдайлардан басқа, егер сақтандыру жағдайы төмендегілердің салдарынан орын алса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе ішінара жүзеге асырудан бас тартуға құқылы:

1) кәсіби қызметтен басқа (сақтандыру шартында көрсетілген) кез келген қызметті;
2) тікелей немесе жанама түрде келтірілген, нәтижесінде немесе мыналарға байланысты болған залалдар:

2-1) шу (адам еститін немесе естімейтін), діріл, акустикалық соққы және осы құбылысқа байланысты кез келген феномен;

2-2) электр, электромагниттік және/немесе радио кедергілермен;

3) жойылуы, ауруы немесе зақымдануы тікелей немесе жанама салдары болып табылатындығына қарамастан, ядролық реакция және/немесе радиоактивті сәулелену, кез келген шығу тегі радиоактивті зақымдану;

4) оқиға салдарынан ластанған және залалданған аумақта тұратын адамдар үшін генетикалық зардаптарға байланысты зиян;

5) электр тарату желілерінің (ЭТЖ), сондай-ақ құбырлардың зақымдануының салдары болып табылатын басқа тұлғаларға келтірілген залал;

6) тұрақты, жүйелі немесе ұзақ термиялық әсер ету немесе газдардың, булардың, сәулелердің, сұйықтықтардың, ылғалдың немесе кез келген, оның ішінде атмосфералық емес жауын-шашынның (күйе, күйе, түтін, шаң және т.б.) әсері. Алайда, егер жоғарыда көрсетілген әсер кенеттен және күтпеген болып табылса, осы залалдар өтелуге жатады;

7) Сақтанушының өрт қауіпсіздігі қағидаларын және тұрмыстық, өндірістік және өзге де жабдықтарды пайдаланудың өзге де қағидаларын бұзуы;

8) оның ішінде пайдаланудың нормативтік мерзімінен тыс пайдаланылатын конструкциялардың, жабдықтардың, материалдардың тозуы;

9) бұған уәкілеттік берілмеген немесе нұсқама беру, қайта даярлау уақытын өткізіп алған персоналдың, сондай-ақ психикалық аурулардан, эпилепсиядан және олардың әрекет қабілеттілігін шектейтін басқа да аурулардан зардап шегетін тұлғалардың қызметі;

10) Сақтанушы Сақтандырушымен келісілген мерзім ішінде тәуекел дәрежесін едәуір арттыратын, оларды жою қажеттілігіне Сақтандырушы жалпы қабылданған нормаларға сәйкес Сақтанушыға көрсеткен мән-жайларды жоймаған;

11) Сақтанушының Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының нормалары мен талаптарын қасақана бұзуы;

12) алкогольді, есірткі құралдарын немесе басқа да есеңгірететін заттарды тұтынудан немесе медициналық емес мақсатта дәрілік препараттарды қолданудан туындаған кез келген нысандағы масаң күйдегі әрекеттер/әрекетсіздіктер;

13) дүлей зілзалалар, атап айтқанда: жер сілкінісі, жанартаудың атылуы немесе жерасты отының, көшкінінің, таудың опырылуының, дауылдың, боранның, су тасқынының, бұрқасынның немесе нөсердің әсері;

14) Лицензияны/өзге рұқсат беру құжатын тоқтата тұру кезеңінде Сақтанушының/Сақтандырылушының қызметі немесе тиісті палатаның құрамында ол болмаған кезде (егер мұндай міндетті болса) кәсіби қызметті жүзеге асыруға не оның қолданылуы аяқталғаннан кейін.

99. Сақтандыру арқылы қорғау талаптарға және/немесе қуынымдарға қолданылмайды:

1) сақтандыру аумағының шегінен тыс жерде келтірілген немесе сақтандыру шартында

белгіленген сақтандыру сомасының мөлшерінен асатын залалды өтеу туралы;

2) сақтандыру шартының қолданылуы басталған күні Сақтанушыға белгілі болған фактіге, жағдайға, жағдайға, қатеге немесе сақтандыру оқиғасына байланысты туындайтын талаптар;

3) Жәбірленушінің өзі немесе Сақтанушыға/Сақтандырылушыға қатысы жоқ өзге үшінші тұлға зиян келтіруге кінәлі;

4) қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен немесе қызметтің экологиялық қауіпті түрімен байланысты объектінің қызметі/іс-әрекеттері нәтижесінде зиян келтіру туралы.

100. Өтеуге жатпайды:

1) айыппұл салу, тұрақсыздық айыбын өндіріп алу және басқа да санкциялар (азаматтық, қылмыстық, әкімшілік немесе шарттық болсын) салдарынан келтірілген залалдар;

2) оларға жататын үшінші тұлғалардың моральдық залалын, жанама залалдарын өтеу туралы талаптар, оларға жатады: сақтандыру жағдайы нәтижесінде өндірістің, қызметтің және т.б. тоқтап қалуынан туындаған шығыстардың ұлғаюы, ұтылған пайда;

3) Сақтанушының жарамсыз (жойылған) мүлікті жою бойынша шығыстары.

101. Осы Ережелерге сәйкес Сақтандырушы, егер сақтандыру жағдайы оның өміріне/денсаулығына кездейсоқ және қасақана зиян келтірсе, үшінші тұлғалардың мүлкіне, сондай-ақ қоршаған ортаға зиян келтірсе, жауапты болады:

1) әуе, су, темір жол, автомобиль көлігі құралдарын пайдалана отырып немесе тасымалдаушы ретінде көлік құралдарын пайдалана отырып келтірілген залалды өтеу;

2) қызметкердің еңбек міндеттерін жүзеге асыруы барысында жазатайым оқиға нәтижесінде Сақтанушының жауапкершілігі туындаған кезде қызметкерге келтірілген зиянды өтеу;

3) құрылыс-монтаждау жұмыстарын, мұнай операцияларын жүргізу кезінде келтірілген залалды өтеу;

4) салықтық, кедендік, сондай-ақ бюджетке төленетін өзге де төлемдерді төлеу жөніндегі қызмет/іс-әрекеттер нәтижесінде зиян келтірілген жағдайларда жүзеге асырылады.

102. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына мыналар да негіз болуы мүмкін:

1) Сақтанушыға/Сақтандырылушыға қатысты кез келген елдің (Еуропалық одақ, АҚШ, Ұлыбритания және басқалар) немесе мемлекеттік және/немесе халықаралық ұйымның (ОФАС, БҰҰ ҚК, FATF қоса алғанда, бірақ онымен шектелмей) юрисдикциясына сәйкес салынған санкциялардың болуы;

2) Сақтанушының көрсетілетін қызметті қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату), терроризмді қаржыландыру, жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыру және/немесе Сақтанушының заңсыз, құқыққа қайшы, қылмыстық қызметті жүзеге асыру мақсатында пайдалануына күдік туындауы, және/немесе Сақтанушының Қоғамды қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату), терроризмді қаржыландыру және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыру процестеріне немесе өзге де қылмыстық әрекетке тартуға бағытталған іс-әрекеттері;

3) Сақтандырушыға сақтандыру шарты жасалған кезде және оның қолданылу мерзімі ішінде сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы сақтанушының әдейі жалған мәліметтер беруі;

4) Сақтанушы сақтандыру шарты жасалған кезде сақтандырушыға хабарланған мән-жайларға қатысты өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің елеулі түрде артуына әсер етуі мүмкін болса, сақтандырушыны хабардар етпеуі;

5) сақтанушының сақтандыру жағдайынан болатын залалдарды азайту жөніндегі шараларды қасақана қабылдамауы;

6) Пайда алушының залал келтіруге кінәлі адамнан мүліктік сақтандыру бойынша залалды тиісті өтеуді алуы;

7) сақтанушының сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу мән-жайларын тергеуге және оларға келтірілген залалдың мөлшерін белгілеуге кедергі жасауы;

8) Сақтандыру шартында көрсетілген тәртіппен және мерзімде сақтандырушыны сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабардар етпеу.

103. Осы Ережелерге сәйкес Қоғам келесі жағдайларда сақтандыруды жүзеге асырмайды және сақтандыру шарттарын жасамайды:

1) автомобиль көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;

2) әуе көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;

3) су көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;

4) ғарыш объектілері иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру.

104. Сақтанушының Шарттың шарттарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының және осы Ережелердің ережелерін сақтамауы Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға әкеп соғады.

105. Сақтандырушыны Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату Сақтандырушыны бір мезгілде Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатады.

14. Сақтандыру шартының қолданылуы кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдарлары

106. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы (сақтандырылушы) Сақтандырушыға сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы белгілі болған елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, Сақтандырушының атына электрондық хат жіберу арқылы дереу хабарлауға міндетті.

107. Қалай болғанда да мынадай өзгерістер елеулі деп танылады:

1) Сақтанушының/Сақтандырылушының қызмет түрлерінің өзгеруі;

2) қосарланған сақтандырудың болуы;

3) сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтанушының өтінішінде көрсетілген талаптардың/мәліметтердің өзгеруі.

108. Сақтандыру шартында тәуекел дәрежесінің ұлғаюына әсер ететін басқа да елеулі өзгерістер ескертілуі мүмкін.

109. Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етілген сақтандырушы сақтандыру шартының шарттарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.

110. Егер Сақтанушы немесе Сақтандырылушы сақтандыру шартының шарттарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте Сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысын қайтару тәртібі сақтандыру шартымен белгіленеді.

111. Сақтанушы немесе Сақтандырылушы осы Ережелердің 107-тармағында көрсетілген міндеттерді орындамаған жағдайда Сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды және шартты бұздан келтірілген залалдарды өтеуді талап етуге құқылы.

112. Егер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар жойылған болса, сақтандырушының сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқығы жоқ.

15. Сақтанушыға, Сақтандырылушыға суброгация/регресс

113. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушының Сақтанушыға/Сақтандырылушыға төленген сома шегінде кері талап қоюға (регресс) құқығы бар.

114. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушыға ол төлеген сома шегінде Сақтанушының (сақтандырылушының) сақтандырушы сақтандыру нәтижесінде өтеген шығындар үшін жауапты тұлғаға кері талап қою құқығы ауысады.

115. Сақтандырушыға ауысқан Сақтанушыға, Сақтандырылушыға талап қою/регресс құқығын ол ҚР азаматтық заңнамасының ережелері мен талаптарын сақтай отырып жүзеге асырады.

Егер Сақтанушы өтеген шығындар үшін жауапты тұлғаға талап қою құқығынан Сақтанушы бас тартса немесе Сақтанушының кінәсінен осы құқықты жүзеге асыру мүмкін болмаса, Сақтанушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігін жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

16. Сақтандыру шартын тоқтату шарттары

116. Шарттың қолданылуы мынадай жағдайларда тоқтатылады:

1) сақтандыру шартының қолданылу мерзімі аяқталғанда;

2) тараптардың келісімі бойынша;

3) Сақтандырушының Сақтандыру шартының шарттарында айқындалған сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемін (сақтандыру төлемдерін) жүзеге асыруы (егер Сақтандыру

шартында өзгеше көзделмесе).

117. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде көзделген міндеттемелерді тоқтатудың жалпы негіздерінен басқа, Шарт мына жағдайларда мерзімінен бұрын тоқтатылады:

1) сақтандыру жағдайының басталу мүмкіндігі жойылған және сақтандыру жағдайынан өзге мән-жайлар бойынша сақтандыру тәуекелінің болуы тоқтатылған;

2) өзінің кәсіпкерлік тәуекелін немесе осы қызметке байланысты азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандырған сақтанушының кәсіпкерлік қызметті белгіленген тәртіппен тоқтатуы;

3) егер сақтандырушы сақтанушыны ауыстыруға қарсы болса және шартта немесе Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде өзгеше көзделмесе, сақтанушының мүліктік сақтандыру объектісін иеліктен шығаруы;

4) Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енген;

5) уәкілетті органның Сақтандырушыны ерікті түрде таратуға рұқсат беру туралы шешімі күшіне енген;

6) Сақтандыру шартында көзделген жағдайларда Сақтанушының немесе Сақтандырушының талабы бойынша;

7) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде көзделген тәртіппен Сақтандырушы ресімдеген сақтандыру полисіне енгізілген шарттар мен мәліметтер өзгерген жағдайларда.

118. Осы Ережелердің 117-тармағында көрсетілген жағдайларда сақтандыру шарты шартты тоқтату үшін негіз ретінде көзделген мән-жайлар туындаған кезден бастап тоқтатылды деп есептеледі, бұл туралы мүдделі тарап екінші тарапты 10 күнтізбелік күн ішінде жазбаша түрде хабардар етуге тиіс. Хабарлама мерзімі өткен жағдайда, шартты бұзу екінші тараптың бұзу туралы хабарламаны алған күнінен бастап жүзеге асырылады.

119. Сақтанушы сақтандыру шартынан кез келген уақытта бас тартуға құқылы.

120. Шартты мерзімінен бұрын бұзу ниеті туралы Осы Ережелердің 116-тармағының 2) тармақшасы Тараптар бұзудың болжамды күніне дейін кемінде күнтізбелік 30 (отыз) күн бұрын бір-бірін хабардар етуге міндетті.

121. Егер Сақтандыру шартының қолданылуы осы Ережелердің 116-тармағының 1,3-тармақшасына сәйкес тоқтатылған жағдайларда Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу туралы хабарлама талап етілмейді.

122. Сақтандырушыны тарату кезінде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) қайтару Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамасында белгіленген кредиторлардың талаптарын қанағаттандыру кезектілігіне сәйкес жүзеге асырылады.

123. Осы Ережелердің 117-тармағында көзделген негіздер бойынша Сақтанушының талабы бойынша Шарт мерзімінен бұрын бұзылған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушы төлеген сақтандыру сыйлықақысын сақтандыру шартының аяқталмаған кезеңі үшін, сақтандыру сыйлықақысы сомасының 30%-ын құрайтын жұмсалған шығыстарды, сондай-ақ осы Шарт бойынша аталған сақтандыру объектісіне қатысты жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерін шегере отырып, қайтарады. Егер Сақтанушының талаптары Сақтандырушының сақтандыру шарты талаптарын орындамауына немесе тиісінше орындамауына байланысты болса, онда Сақтандырушы Сақтанушы төлеген сақтандыру сыйлықақысын толық көлемде қайтарады.

124. Шарт Сақтандырушының талап етуі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылған жағдайда, соңғысы Сақтанушы төлеген сақтандыру сыйлықақысын Шарттың аяқталмаған қолданылу кезеңі үшін, сақтандыру сыйлықақысының жалпы сомасының 30%-ы мөлшеріндегі іс жүргізуге жұмсалған шығыстарды, сондай-ақ осы Шарт бойынша аталған сақтандыру объектісіне қатысты жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерін шегере отырып, қайтарады. Егер Сақтандырушының талаптары Сақтанушының Шарт шарттарын орындамауына немесе тиісінше орындамауына байланысты болса, онда Сақтандырушы Сақтанушы төлеген сақтандыру сыйлықақыларын қайтармайды.

125. Осы Ережелердің 119-тармағында көзделген негіздер бойынша Сақтанушының талабы бойынша Шарт мерзімінен бұрын тоқтатылған жағдайда, егер бұл осы Ережелердің 116 және 117-тармақтарында көрсетілген мән-жайларға байланысты болмаса, Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақысы не оның бір бөлігі қайтарылмайды.

126. Сақтанушы – жеке тұлға сақтандыру шартынан ол жасалған күннен бастап он төрт күнтізбелік күн ішінде бас тартқан жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушыға алынған сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарналарын) сақтандыру әрекет еткен уақытқа пропорционалды

сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) бір бөлігін және сақтандыру шартын бұзуға байланысты, алынған сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) он пайызынан аспайтын шығыстарды шегере отырып қайтаруға міндетті.

127. Сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеу кезінде кезекті сақтандыру жарнасы уақтылы төленбеген жағдайда, сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының әрекеті кезекті сақтандыру жарнасын төлеу мерзімі өткен күннен кейінгі күннен бастап тоқтатыла тұрады, және осы кезеңде сақтандыру жағдайы орын алған кезде Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы. Сақтандыру арқылы қорғау Сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен кезекті жарна төленген сәттен бастап қайта басталады. Бұл ретте сақтандыру шартының қолданылу мерзімі және сақтандыру арқылы қорғау ұзартылмайды;

128. Сақтандыру шартын жарамсыз деп танудың талаптары, негіздері мен салдары Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес айқындалады.

17. Қосымша шарттар. Дауларды шешу тәртібі

129. Ереженің негізінде Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы келісім бойынша Ережелердің жекелеген ережелерін өзгертуді, алып тастауды көздейтін сақтандыру шарттары, сондай-ақ сақтандыру шартын жасау кезінде айқындалатын қосымша шарттар жасалуы мүмкін.

130. Осы Ережелерде қамтылған және сақтандыру шартының мәтініне енгізілмеген талаптар, егер шартта осындай ережелерді қолдануға тікелей көрсетілсе және Ереженің өзі шартта баяндалса не оған қоса берілсе, тараптар үшін міндетті. Соңғы жағдайда сақтанушыға Шарт жасасу кезінде Ережелердің берілгені тараптармен шартта куәландырылуға тиіс.

131. Сақтандыру шартына барлық өзгерістер мен толықтырулар Сақтанушы мен Сақтандырушы арасында қосымша келісім жасасу арқылы жазбаша түрде жүзеге асырылады.

132. Мынадай жағдайларда Сақтандыру шартына өзгерістер мен толықтырулар енгізіледі:

- 1) Сақтанушыны ауыстыру;
- 2) сақтандырылған қызметті ауыстыру;
- 3) сақтандыру сомасының/сыйлықақысының тәуекел дәрежесі мен мөлшерінің өзгеруі;
- 4) Ережелерде/Сақтандыру шартында көзделген өзге де жағдайлар.

133. Сақтандырушы Қазақстан Республикасының қолданылып жүрген заңдарына қайшы келмейтіндей дәрежеде бір немесе бірнеше Сақтанушыларға, Сақтандырылушыға бағдарланған жеке сақтандыру шарты немесе сақтандыру шарттарының жекелеген тобы бойынша сақтандыру шарттарын Ережелердің негізінде қалыптастыруға құқылы.

134. Сақтандырушы мен Сақтанушы (Пайда алушы) арасында туындайтын барлық дауларды тараптар тікелей келіссөздер жолымен қарайды.

135. Тараптар арасында келісімге қол жеткізілмеген кезде дау Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес шешіледі.

136. Сақтанушы/Сақтандырылушы/Жеке тұлғалар (оның ішінде жеке кәсіпкерлер) және (немесе) шағын кәсіпкерлік субъектілері болып табылатын Пайда алушы сақтандыру омбудсменінің шешімін алғаннан кейін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сотқа жүгінуге құқылы.

137. Шартты орындау барысында Сақтандырушы мен Сақтанушы сыбайлас жемқорлықтың алдын алу үшін барлық қажетті шараларды қабылдауға және Сақтандырушының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасы мен Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын сақтауға міндеттенеді, оның ішінде Шарттың әрбір тарапы, олардың үлестес (өзара байланысты) тұлғалары, қызметкерлері мен делдалдары тікелей де, жанама түрде де акша қаражатын, гонорарларды, қарыздарды, сыйлықтарды және өзге де заңсыз төлемдер мен артықшылықтарды жеке мақсатта да, үшінші тұлғалардың пайдасына да ұсынуға немесе төлеуге, сондай-ақ Шарт бойынша олардың әрекеттері мен шешімдеріне ықпал ету немесе оны орындауға байланысты өзге де заңсыз артықшылықтар алуға құқылы еместігіне кепілдік беруге міндетті.